

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi

ISSN: 2147 - 1037

Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenme Temalı 1980-2020 Yılları Arasında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Mustafa Kılınç

Kıvanç Uzun

DOI:10.29299/kefad.2020.21.01.019

Makale Bilgileri

Yükleme:24/08/2019 Düzeltme:15/11/2019 Kabul: 15/03/2020

Özet

Bu araştırmada, Türkiye’de yaşam boyu öğrenmeyle ilgili yazılan lisansüstü tezlerin genel eğilimlerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığının Ulusal Tez Merkezi sisteminin arama motoru kullanılarak; Türkiye’de 1980 ile 2020 yılları arasında yayınlanmış; başlığı ‘yaşam boyu öğrenme’, ‘hayat boyu öğrenme’, ‘halk eğitimi’ ve ‘yetişkin eğitimi’ olan bütün (233 adet) lisansüstü tezler analiz edilmiştir. Bu araştırma özgün yönü itibariyle, incelenen tezlerdeki belirli değişkenleri, örneklemeleri ve yöntemleri bir bütün içerisinde ortaya koyacaktır. Yaşam boyu öğrenme alanında yapılacak olan yeni araştırmalara ışık tutması bakımında bu araştırmanın önemli olacağı düşünülmektedir. Araştırmada, nitel araştırma geleneği içerisinde yer alan doküman analizi yöntemi tercih edilmiştir. Tezler incelenirken ise nitel veri analizi yöntemlerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından belirlenen kategoriler çerçevesinde incelenen tezler; frekans ve yüzdelerle analiz edilerek tablolaştırılmış ve genel değerlendirmeleri yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre son yıllarda yaşam boyu öğrenme temalı yazılan tezlerin sayısında artış olduğu; ancak yazılan tezlerin çoğunun belirli birkaç üniversitede yürütüldüğü görülmektedir. Ayrıca yazılan tezlerin örneklemelerinde; kursiyer, öğretmen ve öğretmen adayları üzerinde yoğun bir ilgi varken, diğer örneklem grupları ihmal edilmiştir. Doktora seviyesinde yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin sayısının oldukça az olduğu tespit edilmiştir. Bu alanda daha çok bilim doktorunun yetiştirilmesi açısından bu konunun önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, Hayat boyu öğrenme, Halk eğitimi, Yetişkin eğitimi, Lisansüstü tezler

Sorumlu Yazar : Kıvanç Uzun, Öğr. Gör., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye, kuzun@mehmetakif.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6816-1789

Mustafa Kılınç, Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye, mkilinc@mehmetakif.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-2759-4916

701

Atf için: Kılınç, M. ve Uzun, K. (2020). Türkiye’de yaşam boyu öğrenme temalı 1980-2020 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 701-743.

Giriş

Yaşam boyu öğrenme kavramı ilk defa 1920'lerde, eğitimin günlük hayatın devamlı bir boyutu olduğu anlayışını benimseyen Eduard Lindeman, Basil Yeaxle ve John Dewey tarafından kullanılmıştır (Ayhan, 2005). 1920'lerde ilk defa ortaya çıkan bu kavramdan, 1970'lerde tüm dünyada bahsedilmeye başlanmıştır. Ancak hükümetlerin taşıdığı ekonomik kaygılar nedeniyle 1970'lerin ortalarından 1990'ların başına kadar yaşam boyu öğrenme kavramı popülaritesini kaybetmiştir. 1990'ların başından günümüze kadar olan süreçte ise çağın gereksinimlerinin karşılanması amacıyla tekrar ön plana çıkmıştır (Dehmell, 2006). 21. yüzyılın başlarında ülkeler, bilim ve teknolojide meydana gelen ilerlemelerle beraber çağa ayak uydurabilmek amacıyla eğitim sistemlerini tekrar gözden geçirip, çeşitli düzenlemeler yaparak, kendilerini modern eğitim yaklaşımlarıyla uyumlu duruma getirmek zorunda kalmışlardır (Cornford, 2002). Bu durum yaşam boyu öğrenme kavramının popülaritesini tekrar arttırmaya başlamıştır.

Yaşam boyu öğrenme, temelde okulda öğrenmeyi de içerisine alan ve bireyin tüm yaşamı boyunca devam ettirdiği sürekli öğrenme etkinlikleridir (Parisi, Kemker, Part, Kanan ve Wermter, 2019). Öğrenmeler genelde ihtiyaç ve merak sonucu oluşmaktadır. İhtiyaç sonucu oluşan öğrenme süreçlerinde ya yeni durumlardan kaçınılır ya da hayatın içinde yeni öğrenme yaşantıları kazanılarak bu ihtiyacın giderilmesi sağlanır (Sönmez, 2003). Ancak çağımızın hızla değişen şartları nedeniyle, bireylerin okul sonrası başa çıkması gereken sorunlar sadece okullarda verilen eğitim ve öğretimle çözülemez duruma gelmiştir (Bağcı, 2011). Bu açıdan yaşam boyu öğrenme kavramı, genelde ülke politikaları ve eğitim sistemleri, özde ise bireyler için vazgeçilmez bir ihtiyaç haline gelmeye başlamıştır (Candy, 2002).

Yaşam boyu öğrenme kavramının araştırmacılar ve kurumlar tarafından çeşitli tanımları yapılmıştır. Ersoy ve Yılmaz'a (2009) göre yaşam boyu öğrenme, resmi olsun ya da olmasın, bireysel ya da sosyal temelde bilgi ve becerileri geliştirmek amacıyla yaşam boyunca gerçekleştirilen tüm amaçlı ve rastgele öğrenme faaliyetleridir. Dunlap ve Grabinger (2003) ise yaşam boyu öğrenmeyi, bireylerin yaşam kalitelerini yükseltmeleri için yaşamları boyunca yaptıkları kasıtlı öğrenme etkinliği şeklinde tanımlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) göre ise yaşam boyu öğrenme, bireysel, toplumsal, sosyal ve istihdamla ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, beceri, ilgi ve yeteneklerini geliştirmek maksadıyla yaşamı süresinde katıldığı tüm öğrenme faaliyetleridir (MEB, 2009).

Boud ve Falchikov (2006), bireylerin bilinmeyen bir geleceğin üstesinden gelmelerini sağlamak ve yaşam boyu öğrenen olmaları için çeşitli becerileri öğrenmelerini önermektedir. Bu yaşam boyu öğrenme becerileri; teknolojik gelişim ve değişime uyum sağlama, sürekli olarak kendini yenileme, bilgi üretme, öğrenmeyi öğrenme, diğer bireylerle işbirliği yapma ve paylaşmadır

(Erdamar, 2017). Ayrıca yaşam boyu öğrenen bireyler, öğrenebilir aynı zamanda öğrendiklerini uyarlayabilir ve bildiklerinin ötesine geçmeye çalışırlar. Bu durum öğrenmeyi sevme ve öğrenmeye istekli olma, başka bir deyişle yaşam boyu öğrenmeye yönelik bir eğilim gerektirir. Bu eğilim, risk alma, sebat etme ve öğrenmeyi devam eden bir süreç olarak görme gibi özellikleri ve üstbilişsel farkındalıkla desteklenen kendi kendini yönlendiren öğrenme kapasitesi gibi belirli becerileri içermektedir (Dunlap ve Grabinger 2003).

Beşikten mezara eğitim felsefesini benimseyen yaşam boyu öğrenme, bireyin gönüllülük esasına dayanan, kendi motivasyonunu kendisinin sağladığı, kişisel veya profesyonel nedenlerden dolayı bilginin peşine düşme serüvenidir (Hammer, Chardon, Collins ve Hart, 2012). Yaşam boyu öğrenme kavramı, işgücü potansiyelinin geliştirilmesi amacıyla hayatımıza girerek sadece aktif vatandaşlık ve bireysel gelişim olarak algılanmaktan giderek uzaklaşmaktadır (Demirel, 2009). Bireylerin bilgi toplumuna uyumlarını sağlamak, toplum içinde hayatlarını daha iyi denetleyebilmeleri için ekonomik ve toplumsal hayatın bütün safhalarına fiili olarak katılmalarına imkân vermek de yine yaşam boyu öğrenmenin amaçları arasında gösterilebilir (MEB, 2009). Bu bağlamda yaşam boyu öğrenme, kişilere bilgilerini güncelleyebilmeleri için sunulan bir fırsat olarak görülebilir (Chapman, Gaff, Toomey ve Aspin, 2005). Yaşam boyu öğrenme kavramının yüklendiği bu önemli misyon, onun tüm dünyada önemli bir araştırma konusu haline gelmesine neden olmaktadır.

Yaşam boyu öğrenme kavramı tüm dünyadaki araştırmacıların (Amit ve Meir, 2019; Norris, 2020; Tuama, 2020) olduğu gibi aynı zamanda Türkiye'deki araştırmacıların da (Erdamar, Demirkan, Saraçoğlu ve Alpan, 2017; Kalçık, 2019; Özgür, 2016) sıklıkla üzerinde çalıştığı bir alan durumuna gelmiştir. Araştırmacıların, bireylerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini, algılarını ve yeterliklerini ölçmeye yönelik; farklı farklı çalışma grupları ve değişkenler üzerinde çalıştıkları görülmektedir (Yüksel, Gündoğdu, Akyol ve Akar-Vural, 2016). Ayrıca araştırmacılar, yaşam boyu öğrenmenin kavramsal çerçevesi, tarihsel gelişimi, Avrupa Birliği ve Türkiye içerisindeki yeri ile ilgili konulara da değinmektedirler (Yenen, Kılınç ve Bulut, 2016).

Araştırmanın Önemi

Yaşam boyu öğrenme alanı ile ilgili son yıllarda, farklı üniversitenin bünyesinde yapılan birçok tez çalışmasına rastlanmaktadır (Aydın, 2020; Çatal, 2019; Çetin, 2019). Ancak alanyazında, yaşam boyu öğrenmeyle ilgili lisansüstü tez çalışmalarını analiz ederek, mevcut durumu betimleyen çalışma sayısı oldukça azdır (Yenen ve diğerleri., 2016; Yüksel ve diğerleri., 2016). Hâlbuki bir konunun derinlemesine incelenmesinde; son eğilimlerinin ve çalışma alanlarının ne olduğunu ve ilerlediği yönelimleri ortaya koymada en etkili yöntem, bu alanda yürütülen çalışmaları analiz etmektir (Bıkmaz, Aksoy, Tatar ve Altınyüzük, 2013). Bu çalışmanın, belirli ölçütler dâhilinde ve

belirli bir zaman diliminde yapılan çalışmaları kapsamı; konuyla ilgili genel bir çerçeve çizeceğinden, yaşam boyu öğrenme alanında çalışacak araştırmacıların, alana dair fikir sahibi olmaları bakımından önemli faydalar sağlayacağı düşünülmektedir.

Bugüne kadar yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin incelenmesine yönelik yapılan çalışmaların ya çok kısıtlı bir örneklem üzerinde derinlemesine içerik analizi yöntemi kullanılarak (Yüksel ve diğerleri., 2016) ya da çok kısıtlı bir zaman diliminde yayınlanmış olan tezlerin betimsel analizlerinin (Yenen ve diğerleri., 2016) incelemesi yoluyla yapılmış olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın, 40 yıllık geniş bir süre zarfında yayınlanmış olan tüm yaşam boyu öğrenme başlıklı tezlerin betimsel analizini yapması ve kendinden önceki çalışmalara göre daha fazla kategori altında tezleri incelemesi yönüyle alana önemli katkılar yapacağına inanılmaktadır. Çalışmanın bu yönüyle özgün olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmada, farklı üniversitelerin bünyesinde yapılan, başlığı 'yaşam boyu öğrenme', 'hayat boyu öğrenme', 'halk eğitimi' ve 'yetişkin eğitimi' olan 1980 ve 2020 yılları arasında yayınlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin betimsel olarak analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç çerçevesinde yaşam boyu öğrenmeyle ilgili genel eğilimlerin belirlenmesine çalışılmıştır. Bu kapsamda incelenen tezlerin başlıkları, düzeyleri, yazıldıkları yıllar, yazıldıkları diller, yazıldıkları üniversite türleri, yürütüldüğü üniversiteler, yürütüldüğü enstitüler, kullanılan araştırma modelleri, katılımcılar ve kullanılan veri toplama araçları tespit edilmeye çalışılmış ve aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Türkiye'de 1980 yılından bu yana yapılan yaşam boyu öğrenme temalı lisansüstü tezlerin;

- a) Başlıklarına (yaşam boyu öğrenme, hayat boyu öğrenme, halk eğitimi ve yetişkin eğitimi),
- b) Düzeylerine (yüksek lisans ve doktora),
- c) Yayınlandıkları yıllara,
- d) Yazıldıkları dillere (Türkçe ve İngilizce),
- e) Yazıldıkları üniversite türlerine (devlet üniversitesi ve vakıf üniversitesi),
- f) Yürütüldüğü üniversitelere (Ankara Üniversitesi, Marmara Üniversitesi vb.),
- g) Yürütüldüğü enstitülere (eğitim bilimleri enstitüsü, sosyal bilimler enstitüsü vb.),
- h) Kullandıkları araştırma modellerine (nicel, nitel ve karma araştırma modeli),
- i) Katılımcılarına (kursiyer, öğretmen, öğrenci vb.),

j) Kullanılan veri toplama araçlarına (ölçek, anket, görüşme vb.) göre dağılımları nasıldır?

Yaşam boyu öğrenme alanında yapılacak çalışmalara yeni bir bakış açısı getirebilmek, farklı fikirler ve metodolojiyle yaşam boyu öğrenme alanına katkı sunulmasının sağlanması adına bu sorulara cevap bulunmasının alanyazın için önemli olacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Lisansüstü tezlerin olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde incelenmesine dikkat eden bu araştırmada, nitel araştırma geleneği içerisinde yer alan doküman incelemesi araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Doküman incelemesi; araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Strauss ve Corbin (1990) araştırma kapsamında ulaşılan dokümanların, betimsel veya içerik analizi şeklinde iki farklı yol ile incelenebileceğini belirtmişlerdir. Bu araştırmada dokümanlar betimsel analiz yolu ile incelenmiştir; çünkü dokümanların incelenme sürecinde kullanılacak kategoriler önceden belirlenecek araştırma sürecine başlanmıştır. Betimsel analiz, daha çok araştırmanın kavramsal yapısının önceden açık biçimde belirlendiği araştırmalarda kullanılır. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen kategorilere göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırma kapsamında ulaşılan dokümanlar, betimsel analiz yöntemi kullanılarak dört adımda sonuca gidilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). (1)Betimsel analiz için toplanan verilerin hangi kategoriler (tezlerin başlıkları, düzeyleri, yılları, yazıldıkları diller, yazıldıkları üniversite türleri, yürütüldüğü üniversiteler, yürütüldüğü enstitüler, kullanılan araştırma modelleri, katılımcıları ve kullanılan veri toplama araçları) altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlendi. (2)Belirlenen kategorik çerçeveye göre veriler okundu ve düzenlendi; dokümanlar anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirildi. (3)Bulguların tanımlanması: Verilerin kolay anlaşılabilir bir biçimde sunulması için tablolama yapıldı. (4)Bulguların yorumlanması: Elde edilen tabloların yorumlanması ve anlamlandırılması gerçekleştirildi. Bulgular arasındaki neden-sonuç ilişkisi ve araştırmacılar tarafından yapılan yorumlara yer verilerek çalışma sonuçlandırıldı. Bu bağlamda yaşam boyu öğrenme alanındaki genel eğilim belirlenmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini, Türkiye’de 1980-2020 yılları arasında yaşam boyu öğrenme alanında hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Yükseköğretim Kurulu Tez Dokümantasyon Merkezine kayıtlı bulunan; başlığı ‘yaşam boyu öğrenme’, ‘hayat boyu öğrenme’, ‘halk eğitimi’ ve ‘yetişkin eğitimi’ olan tüm tezler incelenmiştir. Bu başlıkları taşıyan

toplam 233 tezin olduğu tespit edilmiştir. Bu tezlerin 208 tanesinin tam metinlerine online olarak ulaşılmıştır. Erişime kapalı olan 25 tezin 19 tanesi ise araştırmacılar tarafından yürütüldükleri üniversitelerin kütüphanelerinden temin edilmiştir. Tam metinlerine ulaşılamayan 6 tezin Yükseköğretim Kurulu Tez Dokümantasyon Merkezindeki özetleri incelenmiştir. Bu özetlerin içerisinde, araştırma kapsamında incelenen kategorilere ulaşıldığı için bu 6 tezde çalışma kapsamında tutulmaya devam edilmiştir. Bu bağlamda araştırma evreninin tamamına ulaşmak olanaklı olduğu için 1980-2020 yılları arasındaki yaşam boyu öğrenme temalı bütün tezler çalışmaya dâhil edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Çalışmada veri toplama süreci araştırmacılar tarafından yürütülmüştür. Belirtilen yıl aralıklarında YÖK'ün internet sitesinde yer alan, ulusal tez merkezi sayfasında başlığı 'yaşam boyu öğrenme', 'hayat boyu öğrenme', 'halk eğitimi' ve 'yetişkin eğitimi' olan 233 tezin olduğu tespit edilmiştir. YÖK'ün ulusal tez merkezinde, bu tezlerin 208 tanesinin tam metnine erişilmiştir. Erişime kapalı olan 25 tezin 19 tanesi, araştırmacılar tarafından yürütüldükleri üniversitelerin kütüphanelerinden temin edilmiştir. 6 tezin bütününe ulaşılamamıştır. Ancak YÖK'ün ulusal tez merkezinin sayfasında yer alan, bu 6 teze ait özetlerin, araştırma kapsamında incelenen kategorilere sahip olduğu anlaşıldığından dolayı araştırma kapsamında tutulmaya devam edilmiştir.

Çalışmada güvenilirliği arttırmak amacıyla, taramalar araştırmacılar tarafından eş zamanlı olarak yürütülmüş ve elektronik ortama aktarılmasında araştırmacılar arasında tutarlılığın sağlanması amacıyla araştırma sorularına paralel olarak oluşturulan kategorilerin yer aldığı "Tez İnceleme Formu" geliştirilmiştir (Merriam ve Tisdell, 2015). Tez inceleme formunun hazırlanmasında ilk olarak ilgili alanyazında daha önce başka araştırmacılar tarafından hazırlanan formlar incelenmiş; bu araştırmacılar ile iletişime geçilerek dönütler alınmıştır. Formda yer alacak kategorilerin oluşturulmasında tutarlı karşılaştırma yöntemi kullanılmıştır (Johnson ve LaMontagen, 1993). Kategoriler arası örtüşme ve tekrarları engellemek için kullanılan bu yöntem, kategorilerin her birinin ayrı ayrı değerlendirilmesini sağlayarak, gereksiz tekrarları engellemiştir. En son olarak yaşam boyu öğrenme alanı uzmanı olan 4 kişinin görüşleri alınarak forma son hali verilmiştir.

Tez inceleme formunda yer alan kategoriler, yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin ülkemizdeki genel eğiliminin belirlenmesi için 'tezlerin başlıkları', 'düzeyleri', 'yılları', 'yazıldıkları diller', 'yazıldıkları üniversite türleri', 'yürütüldüğü üniversiteler', 'yürütüldüğü enstitüler', 'kullanılan araştırma modelleri', 'katılımcıları' ve 'kullanılan veri toplama araçları' şeklinde belirlenmiştir. Tezlere ilişkin ulaşılmak istenen bu bilgiler, önceden belirlenmiş kategoriler aracılığıyla her bir araştırmacı için ayrı ayrı veri dosyalarına kaydedilmiştir. Daha sonra veri dosyaları karşılaştırılarak araştırmacılar arasında kodlama karşılaştırması yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Ulaşılan tezleri incelemek üzere araştırmacılar tarafından çalışmanın amacına yönelik bir “Tez İnceleme Formu” geliştirilmiştir. Formun geliştirilmesinde ilgili alanyazın taranmış, başka alanlarda yapılan benzer çalışmaların veri toplama araçları dikkatle incelenmiştir. Geliştirilen bu formda ‘tezlerin başlıkları’, ‘düzeyleri’, ‘yılları’, ‘yazıldıkları diller’, ‘yazıldıkları üniversite türleri’, ‘yürütüldüğü üniversiteler’, ‘yürütüldüğü enstitüler’, ‘kullanılan araştırma modelleri’, ‘katılımcıları’ ve ‘kullanılan veri toplama araçları’ hakkında kategoriler mevcuttur. Araştırmanın veri analizinde, verilerin çözümlenmesi için yüzde (%) ve frekans (f)’tan yararlanılmış ve veriler tablo üzerinde gösterilmiştir.

Araştırmanın iç geçerliğinin sağlanması için: Farklı araştırmacılar tarafından aynı dokümanlar incelenmiş ve elde edilen bulguların birbirlerini teyit ettiği görülmüştür. Daha önceden yapılmış yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin araştırıldığı çalışmalar incelenmiş ve daha önce oluşturulan kavramsal çerçeveler ile uyumlu olduğu anlaşılmıştır (Yenen ve diğerleri., 2016; Yüksel ve diğerleri., 2016). Ayrıca bu kavramsal çerçeveler veri toplama sürecinde araştırmacılara rehber olmuştur. Bulguları teyit etmek için sürekli olarak yaşam boyu öğrenme alanındaki iki akademisyenden araştırma ve raporlaştırma sürecinde destek alınmıştır. Araştırma sürecinde açık olmayan bir nokta bırakmamak için süreç, yöntem bölümünde tüm detayları ile yazılmıştır (Miles ve Huberman, 1994).

Araştırmanın dış geçerliğinin sağlanması için: Araştırma örnekleminin ve sürecinin tüm özellikleri, başka örneklerle karşılaştırma yapılabilecek düzeyde ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. Araştırmada olası genellemelere olanak verecek şekilde kapsamlı tanımlamalara yer verilmiştir (Miles ve Huberman, 1994). Araştırma sonuçlarının daha önceden yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin araştırıldığı çalışmaların sonuçları ile tutarlı olup olmadığı kontrol edilmiştir (Yenen ve diğerleri., 2016; Yüksel ve diğerleri., 2016). Ayrıca araştırma bulgularının başka araştırmalarda test edilebilmesi için gerekli açıklamalar yapılmıştır (Miles ve Huberman, 1994).

Araştırmada iç güvenilirliğin sağlanması için: Araştırmanın soruları açık bir biçimde ifade edilmiştir. Araştırma sorularının benzer araştırmalarda kullanılan sorular ile tutarlılığı kontrol edilmiştir (Yenen ve diğerleri., 2016; Yüksel ve diğerleri., 2016). Araştırma sonuçları ile verilerin uyumluluğu kontrol edilmiştir. Veriler araştırma sorularına uygun olarak ayrıntılı ve amacına uygun olarak toplanmıştır. Birden fazla araştırmacı ile veri toplandığı için kodlama karşılaştırılması yapılmıştır. Araştırmacıların bulgularının birbirleriyle mantıklı bir uyum içerisinde olduğu görülmüştür (LeCompte ve Goetz, 1982). Ayrıca İngilizce dilinde yazılan tezlerin belirlenen

kategorilerde incelenebilmesi hususunda iki ayrı yabancı dil uzmanından destek alınmış; bu iki uzmanın kodlamalarının karşılaştırılması yapılmıştır.

Araştırmada dış güvenilirliğin sağlanması için: Araştırmanın yöntemi ve süreci açık ve ayrıntılı bir biçimde raporlaştırılmıştır. Örnekleme belirleme, veri toplama, analiz etme, yorumlama ve sonuçlara ulaşma konularında neler yapıldığı açık bir şekilde ifade edilmiştir. Sonuçlar, elde edilen bulgular ile ilişkilendirilmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan 233 tezden elde edilen ham veriler, başkaları tarafından incelenebilecek şekilde saklanmıştır (LeCompte ve Goetz, 1982).

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri:

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

Etik değerlendirme kararının tarihi: 16.04.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2020/86

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde 1980-2020 yılları arasında yaşam boyu öğrenme temalı hazırlanmış lisansüstü tezlerin; ‘başlıklarına’, ‘düzeylerine’, ‘yıllarına’, ‘yazıldıkları dillere’, ‘yazıldıkları üniversite türlerine’, ‘yürütüldüğü üniversitelere’, ‘yürütüldüğü enstitülere’, ‘kullanılan araştırma modellerine’, ‘katılımcılarına’ ve ‘kullanılan veri toplama araçlarına’ göre dağılımları tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1’de yaşam boyu öğrenme temalı yazılmış olan tezlerin, başlıklarına göre dağılımı gösterilmiştir. Tezlerde incelenecek başlıklar belirlenirken yaşam boyu öğrenme anabilim dalında görev yapmakta olan iki akademisyenin uzman kanısına başvurulmuştur.

Tablo 1. Tezlerin başlıklarına göre dağılımı

	n	%
Yaşam Boyu Öğrenme	94	40,34
Hayat Boyu Öğrenme	27	11,59
Halk Eğitim	70	30,04
Yetişkin Eğitimi	42	18,03
Toplam	233	100,00

Tablo 1 incelendiğinde, yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin sırasıyla; %40,34'ü (n=94) yaşam boyu öğrenme, %30,04'ü (n=70) halk eğitimi, %18,03'ü (n=42) yetişkin eğitimi, %11,59'u (n=27) hayat boyu öğrenme başlıklarına sahip olduğu görülmektedir.

Yaşam boyu öğrenme temalı yazılmış olan tezlerin, düzeylerine göre dağılımları incelenmiş ve sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Tezlerin düzeylerine göre dağılımları

	Yüksek Lisans		Doktora	
	n	%	n	%
Yaşam Boyu Öğrenme	80	34,33	14	6,01
Hayat Boyu Öğrenme	24	10,30	3	1,29
Halk Eğitim	63	27,04	7	3,01
Yetişkin Eğitimi	31	13,30	11	4,72
Toplam	198	84,97	35	15,03

Tablo 2'ye bakıldığında, yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin; %84,97'sinin (n=198) yüksek lisans, %15,03'ünün ise doktora düzeyinde yazılmış olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te yaşam boyu öğrenme temalı yazılmış olan tezlerin, yıllara göre dağılımı gösterilmiştir. Tezlerin yıllara göre dağılımı belirlenirken, araştırmacılara kolaylık sağlaması amacıyla 10'ar yıllık periyotlar belirlenmiştir.

Tablo 3. Tezlerin yayınlandığı yıllara göre dağılımı

	1980-1989		1990-1999		2000-2009		2010-2020	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Yaşam Boyu Öğrenme	0	0	0	0	6	2,57	88	37,77
Hayat Boyu Öğrenme	0	0	0	0	1	,43	26	11,16
Halk Eğitim	5	2,15	16	6,86	19	8,15	30	12,88
Yetişkin Eğitimi	1	,43	4	1,72	15	6,44	22	9,44
Toplam	6	2,58	20	8,58	41	17,59	166	71,25

Tablo 3'e göre yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin; %2,58'i (n=6) 1980-1989 yılları arasında, %8,58'i (n=20) 1990-1999 yılları arasında, %17,59'u (n=41) 2000-2009 yılları arasında, %71,25'i (n=166) ise 2010-2020 yılları arasında yazılmıştır.

Yaşam boyu öğrenme temalı yazılmış olan tezlerin, yazıldıkları dillere göre dağılımı incelenmiş ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Tezlerin yazıldıkları dillere göre dağılımları

	Türkçe		İngilizce	
	n	%	n	%
Yaşam Boyu Öğrenme	91	39,05	3	1,29
Hayat Boyu Öğrenme	24	10,30	3	1,29
Halk Eğitim	68	29,18	2	,86
Yetişkin Eğitimi	40	17,17	2	,86
Toplam	223	95,70	10	4,30

Tablo 4 incelendiğinde, yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin; %95,70'inin (n=223) Türkçe, %4,30'unun (n=10) ise İngilizce dilinde yazılmış olduğu görülmektedir.

Yaşam boyu öğrenme temalı yazılmış olan tezlerin, yazıldıkları üniversite türlerine göre dağılımı incelenmiş ve sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Tezlerin yazıldıkları üniversite türlerine göre dağılımları

	Devlet Üniversitesi		Vakıf Üniversitesi	
	n	%	n	%
Yaşam Boyu Öğrenme	84	36,05	10	4,29
Hayat Boyu Öğrenme	20	8,58	7	3,00
Halk Eğitim	65	27,90	5	2,15
Yetişkin Eğitimi	41	17,60	1	,43
Toplam	210	90,13	23	9,87

Tablo 5'e bakıldığında, yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin; %90,13'ünün (n=210) Devlet Üniversitesi, %9,87'sinin (n=23) ise Vakıf Üniversitesinde yazılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Yaşam boyu öğrenme temalı yazılmış olan tezlerin, yazıldıkları üniversitelere göre dağılımları incelenmiş ve sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Tezlerin yayımlandığı üniversitelere göre dağılımı

	n	%
Ankara Üniversitesi	53	22,75
Marmara Üniversitesi	27	11,58
Bartın Üniversitesi	24	10,30
Gazi Üniversitesi	17	7,30
Sakarya Üniversitesi	14	6,01
İstanbul Aydın Üniversitesi	7	3,00
Hacettepe Üniversitesi	5	2,15
Diğer	86	36,91
Toplam	233	100,00

Tablo 6'ya göre yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin; %22,75'i (n=53) Ankara Üniversitesi, %11,58'i (n=27) Marmara Üniversitesi, %10,30'u (n=24) Bartın Üniversitesi, %7,30'u (n=17) Gazi Üniversitesi, %6,01'i (n=14) Sakarya Üniversitesi, %3,00'ü (n=7) İstanbul Aydın Üniversitesi, %2,15'i

(n=5) Hacettepe Üniversitesi ve %36,91'i (n=86) ise diğer üniversitelerde yazılmış olduğu görülmektedir.

Yaşam boyu öğrenme temalı yazılmış olan tezlerin, yazıldıkları enstitülere göre dağılımları incelenmiş ve sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Tezlerin yayınlandığı enstitülere göre dağılımı

	n	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	137	58,80
Sosyal Bilimler Enstitüsü	82	35,20
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	7	3,00
Yurtdışı Enstitüsü	4	1,72
Fen Bilimleri Enstitüsü	2	,86
Türkiyat Araştırma Enstitüsü	1	,42
Toplam	233	100,00

Tablo 7 incelendiğinde, yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin; %58,80'i (n=137) Eğitim Bilimleri Enstitüsü, %35,20'si (n=82) Sosyal Bilimler Enstitüsü, %3,00'ü (n=7) Sağlık Bilimleri Enstitüsü, %1,72'si (n=4) Yurtdışı Enstitüsü, %,86'sı (n=2) Fen Bilimleri Enstitüsü ve %,42'si (n=1) ise Türkiyat Araştırma Enstitüsünde yazılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Yaşam boyu öğrenme temalı yazılmış olan tezlerde kullanılan araştırma modellerinin dağılımı incelenmiş ve sonuçlar Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Tezlerde kullanılan araştırma modellerine göre dağılım

	n	%
Nicel Araştırma Modeli	131	56,23
Nitel Araştırma Modeli	68	29,18
Karma Araştırma Modeli	34	14,59
Toplam	233	100,00

Tablo 8'e bakıldığında, yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin; %56,23'ünde (n=131) nicel araştırma modelinin, %29,18'inde (n=68) nitel araştırma modelinin ve %14,59'unda (n=34) ise karma araştırma modelinin kullanıldığı görülmektedir.

Yaşam boyu öğrenme temalı yazılmış olan tezlerin, katılımcılarına göre dağılımları incelenmiş ve sonuçlar Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Tezlerin katılımcılarına göre dağılımları

	n	%
Kursiyerler	51	21,89
Öğretmenler	33	14,16
Üniversite Öğrencileri / Öğretmen Adayları	31	13,30
Kurs Eğitimcileri	18	7,73
Kurum Yöneticileri	12	5,15
Çalışan Yetişkinler	12	5,15
Diğer (Polis, mahkûm, mülteci, köylüler, sağlık çalışanları, doküman vb.)	76	32,62
Toplam	233	100,00

Tablo 9'a göre yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin; %21,89'unda (n=51) kursiyerlerin, %14,16'sında (n=33) öğretmenlerin, %13,30'unda (n=31) üniversite öğrencilerinin/öğretmen adaylarının, %7,73'ünde (n=18) kurs eğitimcilerinin, %5,15'inde (n=12) kurum yöneticilerinin, %5,15'inde (n=12) çalışan yetişkinlerin ve %32,62'sinde (n=76) ise diğer katılımcıların örneklem olarak alındığı anlaşılmaktadır.

Yaşam boyu öğrenme temalı yazılmış olan tezlerin, kullanılan veri toplama araçlarına göre dağılımları incelenmiş ve sonuçlar Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Tezlerin kullanılan veri toplama araçlarına göre dağılımları

	n	%
Ölçek	83	35,62
Anket	46	19,74
Doküman Analizi	40	17,17
Veri Toplamada Çeşitleme (Ölçek, görüşme, gözlem, doküman vb.)	37	15,88
Görüşme	27	11,59
Toplam	233	100,00

Tablo 10 incelendiğinde, yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin; %35,62'sinde (n=83) ölçek, %19,74'ünde (n=46) anket, %17,17'sinde (n=40) doküman analizi, %15,88'inde (n=37) veri toplamada çeşitleme (ölçek, görüşme, gözlem, doküman vb.) ve %11,59'unda (n=27) görüşme veri toplama araçlarının kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, Türkiye'deki üniversitelerde 1980-2020 yılları arasında yaşam boyu öğrenme teması başlığı altında yapılmış olan 233 adet yüksek lisans ve doktora tezinin; betimsel analiz yöntemiyle incelenmesi amaçlanmıştır. Bu tezler araştırmacılar tarafından belirlenen; başlıkları, düzeyleri, yılları, yazıldıkları diller, yazıldıkları üniversite türü, yürütüldüğü üniversite, yürütüldüğü enstitü, kullanılan araştırma modelleri, katılımcıları ve kullanılan veri toplama araçları kategorileri

açısından incelenmiştir. Ede edilen bulgulara göre ulaşılan sonuçlar ve sonuçlara yönelik tartışmalar şu şekilde sıralanabilir:

Yapılan bu araştırmayla, belirlenen tarihlerdeki yaşam boyu öğrenme teması başlığı altında yer alan bütün tezlere (233 adet) ulaşılmıştır.

Yaşam boyu öğrenme teması etrafında yürütülen tezlerin 'yaşam boyu öğrenme', 'halk eğitimi', 'yetişkin eğitimi' ve 'hayat boyu öğrenme' başlıkları etrafında toplandığı görülmektedir. 1980'li yıllarda 'halk eğitimi' başlığı altında yürütülen tezlerin, 2010-2020 yılları arasında 'yaşam boyu öğrenme' başlığı etrafında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Buradan hareketle söz konusu tezlerde tercih edilen araştırma başlıklarının, Türkiye'nin ve Dünya'nın yaşam boyu öğrenme alanındaki gelişmelerini takip ettiği düşünülebilir. Bu bağlamda yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin başlıklarının, alandaki güncel değişimlere cevap verebilecek şekilde kendini yenilediği söylenebilir.

1980-2020 yılları arasında yaşam boyu öğrenme teması ile yazılan tezlerin çoğunun yüksek lisans düzeyinde olduğu; doktora düzeyinde ise çok az sayıda çalışmanın yapıldığı görülmüştür. Yazılan tezlerin sayılarının, düzeylerine göre bu kadar farklılık göstermesinin sebebinin; Türkiye'deki üniversitelerin çoğunluğunda yaşam boyu öğrenme anabilim dallarının, yüksek lisans düzeyinde lisansüstü eğitim vermesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu durum ülkemizdeki yaşam boyu öğrenme anabilim dallarında görev yapacak, yeterli sayıda profesörün ve doçentin yetişmediği şeklinde yorumlanabilir. Bundan dolayı anabilim dalları doktora programlarını açmakta sıkıntılar yaşayabilirler. Ayrıca Türkiye'de genel olarak yüksek lisans eğitimi aldıktan sonra doktora eğitimine devam etme oranının, düşük olduğu dikkate alındığında; bu sonuç beklenen bir durum olarak değerlendirilebilir. Araştırmanın bulgusuna paralel olarak, Zengin ve Çalış'ın (2017) sosyal hizmet alanındaki lisansüstü tezleri inceledikleri çalışmada, elde ettikleri; sosyal hizmet alanındaki yüksek lisans mezunlarının çoğunun, doktora eğitimlerine devam etmedikleri bulgusu gösterilebilir.

İncelenen tezlere göre yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin, ilk olarak halk eğitimi ve yetişkin eğitimi başlıkları altında yazılmaya başlandığı; ancak günümüzde ağırlıklı olarak yaşam boyu öğrenme başlığı kullanılmakla beraber her dört başlığın da kullanılmaya devam edildiği görülmektedir. Ayrıca yaşam boyu öğrenme temalı yazılan tezlerin sayısının 1980'li yıllardan günümüze doğru giderek arttığı ve 2010-2020 yılları arasında yoğunlaştığı söylenebilir. Bu yükselen seyirden, yaşam boyu öğrenme kavramının canlılığını yitirmediğini aksine Türkiye'de gittikçe artan bir araştırma talebi gördüğünü anlamaktayız. Ayrıca bu artışın önemli bir nedeni olarak; son yıllarda birçok üniversitede yeni açılan, hayat boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi anabilim dallarının sayısı doğrultusunda artan lisansüstü programları gösterilebilir. Araştırmanın bulgularına paralel olarak; Yüksel ve diğerleri. (2016) tarafından, 2000-2015 yılları arasında hayat boyu öğrenme konusunda

yayınlanan tez ve makalelerin incelendiği çalışmada, hayat boyu öğrenmeyle ilgili 2013 yılından sonra alanda yapılan çalışmaların hızla arttığı sonucu gösterilebilir.

Ülkemizde yürütülen yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin çoğunun Türkçe dilinde yazıldığı; İngilizce dilinde ise çok az sayıda tez yazıldığı görülmüştür. Ülkemizde yürütülen tezler Türk kültürünün yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerine yoğunlaştığından dolayı Türkçe'nin yoğun olarak tercih edildiği düşünülmektedir. Yazılan tezin geniş kitlelerce okunabilmesi ve özellikle alandaki uygulayıcılara ışık tutabilmesi amacıyla Türkçe'nin yaygın olarak tercih edildiği söylenebilir. Diğer yandan ortaya çıkan bu sonuç; üniversitelerimizde verilmekte olan lisansüstü eğitimlerin çoğunun, Türkçe olarak verildiğini de bizlere göstermektedir. Ayrıca az da olsa İngilizce dilinde yazılan tezlerin, başlıklarının dağılımı hususunda belirli bir yığılmanın bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yaşam boyu öğrenme teması ile yazılan tezlerin çoğunun devlet üniversitelerinde yürütüldüğü; vakıf üniversitelerinde ise yaşam boyu öğrenme temasının ele alındığı çok az sayıda çalışmanın yapıldığı görülmüştür. Bu bağlamda vakıf üniversitelerinin yaşam boyu öğrenme temalı çalışmalara yeterince önem vermediği; ancak devlet üniversitelerinin yaşam boyu öğrenme temalı tez çalışmalarını oldukça önemsendiği söylenebilir. Bu durumun nedeni olarak; yaşam boyu öğrenme kavramının toplumsal bir sorumluluk içermesi ve bu konunun devlet üniversiteleri için bir görev bilinciyle ele alınması gösterilebilir. Ayrıca 2000'li yıllardan önce ülkemizdeki vakıf üniversitelerinin sayısının sınırlı olması, yine bu sonucun ortaya çıkmasının bir diğer nedeni olarak düşünülebilir. Vakıf üniversitelerinin yaşam boyu öğrenme alanıyla geç ilgilenmeye başlaması; devlet ve vakıf üniversiteleri arasındaki, yazılan tezlerin sayısında ortaya çıkan bu farkı açıklayabilir.

Yaşam boyu öğrenme teması ile yürütülen bu tezlerin büyük çoğunluğunun Ankara Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Bartın Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Yaşam boyu öğrenme temalı yazılan tezlerin özellikle belli üniversitelerde toplanması, bu üniversitelerde yaşam boyu öğrenme anabilim dallarının varlığından ve yaşam boyu öğrenme alanına ilgili akademisyenlerin bu üniversitelerde görev yapıyor olmasından kaynaklanabilir. Ayrıca bu durum, Ankara ve İstanbul'daki mevcut üniversitelerin köklü bir geçmişe sahip olması; bu nedenle lisansüstü çalışmalarına diğer illere nazaran çok daha önceden başlamasıyla açıklanabilir. Ancak son yıllarda diğer üniversitelerde de yaşam boyu öğrenme anabilim dallarının açılmasıyla birlikte lisansüstü tezlerin sayısında önemli bir artış görülmektedir. Lisansüstü düzeyde yapılan araştırmaların sayısındaki bu artış, yerli alanyazınımızdaki yaşam boyu öğrenme bilgisine katkı sağlaması yönüyle umut vericidir. Araştırmanın bulgularına paralel olarak Yenen ve diğerleri. (2016) tarafından yapılan, 2007-2014 yılları arasındaki yaşam boyu öğrenmeyle ilgili lisansüstü tezlerin incelendiği çalışmada; yaşam boyu öğrenmeyle ilgili tezlerin büyük çoğunluğunun (%52,30) Ankara ilindeki üniversitelerde yazıldığı bulgusu gösterilebilir.

İncelenen tezlere göre yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin yoğun olarak eğitim bilimleri enstitülerinde olmak üzere sosyal bilimler enstitüsü, sağlık bilimleri enstitüsü, yurtdışı enstitüsü, fen bilimleri enstitüsü ve Türkiyat araştırma enstitülerinde yürütüldüğü görülmüştür. Bu bağlamda yaşam boyu öğrenme konusunun en çok eğitim bilimleri enstitülerinde çalışıldığı ancak diğer enstitülerde de azda olsa bu konuda çalışmaların yapıldığı söylenebilir. Bu sonuç sadece eğitim bilimcilerin değil, aynı zamanda diğer disiplinlerde çalışanların da kendi çalışma alanlarındaki yaşam boyu öğrenme faktörünün etkisini araştırdıkları şeklinde yorumlanabilir. Araştırmanın bulgusuna paralel olarak Yenen ve diğerleri. (2016) tarafından yapılan araştırmada; yaşam boyu öğrenme ile ilgili çalışmaların, çoğunlukla eğitim bilimleri enstitüsüne bağlı bölümlerde (%57,10) gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yaşam boyu öğrenmeyle ilgili, 17 farklı anabilim dalında çalışmaların yapılması; bu konunun ne kadar geniş bir yelpazeye hitap ettiğinin, büyük bir göstergesi şeklinde açıklanabilir (Yenen ve diğerleri., 2016).

Yaşam boyu öğrenme teması ile yazılan tezlerde daha çok nicel araştırma modelinin kullanılmasıyla beraber nitel ve karma araştırma modellerinin de az da olsa tercih edildiği görülmüştür. Bilimsel olarak hâkim paradigmanın hâlâ pozitivist paradigma olması nedeniyle, tezlerde niceliksel yöntemlerin ağırlıklı olarak kullanılmaya devam edildiği düşünülmektedir. Bu durumun, nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı araştırmaların; diğer araştırma yöntemlerine göre daha kısa zamanda gerçekleştirilebilmesinin vermiş olduğu kolaylıktan da kaynaklanabileceği söylenebilir. Araştırmacıların uygulama kolaylığı açısından nicel araştırma modellerini yoğun olarak tercih ettiği düşünülebilir. Nitel araştırmaların azlığını, bu araştırmalara temel teşkil edecek nicel bilgi birikiminin ve bilimsel temelinin hazır olmamasından da kaynaklanmış olabilir. Bu bağlamda yaşam boyu öğrenme anabilim dallarının yeni gelişen, genç ve dinamik bir alan olması nedeniyle; nicel araştırma yöntemini daha fazla tercih etmesi, beklenen bir sonuç olarak yorumlanabilir. Daha derinlemesine bilgi edinilmesini sağlayan, karma araştırma modellerinin; yaşam boyu öğrenme temalı tezlerde daha çok kullanılması önerilebilir. Araştırmanın bulgusuna paralel olarak, eğitim alanında farklı konularda yapılan birçok araştırma incelendiğinde; nitel desenli araştırmalardan daha çok nicel desenli araştırmalara bir yönelim olduğu görülmektedir (Chen ve Hirschheim, 2004; Çiltaş, Güler ve Sözbilir, 2012; Guo ve Sheffiled, 2008; Karadağ, 2009; Ozan ve Köse, 2014; Tarman, Güven ve Aktaşlı, 2011).

Yaşam boyu öğrenme teması etrafında yürütülen tezler incelendiğinde, çalışılan grupların başında kursiyerlerin gelmekte olduğu görülmektedir. Yaşam boyu öğrenme alanının doğrudan yöneldiği paydaşlardan en önemlisi olan kursiyerlerin ilk sırada yer alması, araştırmacılar tarafından beklenen bir durumdur. Bu alanda yürütülen tezler detaylı incelendiğinde, örneklem seçimlerinde çok fazla çeşitliliğin olduğu göze çarpmaktadır (Polis, mahkûm, mülteci, köylüler, sağlık çalışanları,

doküman vb.). Bu sonuç, yaşam boyu öğrenme alanının kapsamının geniş olmasından dolayı; kursiyerlerden öğretmenlere, üniversite öğrencilerinden köylülere kadar farklı türde birçok örnekleme çalışılmasına olanak sağlaması şeklinde yorumlanabilir. Ancak buna rağmen tezlerin büyük çoğunluğunda, kolay ulaşılabilir olduğu için üniversite öğrencilerinin/öğretmen adaylarının sıklıkla tercih edildiği görülmektedir. Bu duruma Fazlıoğulları ve Kurul (2012) tarafından eğitim bilimleri alanında yapılan doktora tezlerinin incelendiği çalışmada da rastlanılmıştır. Arık ve Türkmen'de (2009) benzer şekilde, çalışmalarda özellikle üniversite öğrencilerinin görüşlerine başvurulduğunu belirlemişlerdir. Bunun yanında yaşam boyu öğrenme konusuyla ilgili okul öncesi öğrencileri, lisansüstü öğrencileri ve velilerle ilgili yapılan çalışmaların yokluğu veya azlığı dikkat çekmektedir.

Yaşam boyu öğrenme teması etrafında yürütülen tezlerde en çok kullanılan veri toplama araçlarının ölçek ve anketler olduğu görülmüştür. Toplanmasının kolay ve büyük ölçekte örneklere ulaşılabilmesi açısından, ölçek ve anketlerin öncelikle tercih edildiği düşünülebilir. Nicel araştırma yöntemlerinin daha fazla tercih edilmesinden dolayı, nicel araştırma yönteminin içerdiği veri toplama araçlarının sayıca fazla olması beklenen bir durumdur. Ayrıca doküman incelemesi yönteminin sıklıkla kullanılması, araştırmacıların; konunun kavramsal boyutları, tarihsel gelişimi, Türkiye içindeki yeri ve Avrupa ülkeleri ile karşılaştırılması açısından önem arz ettiği düşüncesinden yola çıkmaları olabilir. Ölçek ve anketlerin, araştırmacılar tarafından; eğitim alanının farklı konularında da sıklıkla tercih edildiğine yönelik alanyazında (Fazlıoğulları ve Kurul, 2012; Orlikowski ve Baroudi, 1991; Ozan ve Köse, 2014; Saracaloğlu ve Dursun, 2010) yer alan bulgular, bu araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Alanyazın incelendiğinde bu çalışmaya benzer şekilde, farklı alanlarda yürütülen lisansüstü araştırmaların incelendiği çalışmalara rastlanılmaktadır (Ahi ve Kıldan, 2013; Aral, Tanrıbuyurdu-Fındık, Yurteri-Tiryaki, Sağlam ve Aysu, 2015; Şahin ve Bartan, 2017; Zengin ve Çalış, 2017). Alanyazındaki bu çalışmalar, kapsamı ve analiz edilen değişkenleri bakımından farklılıklar göstermektedir. Bu çalışmaların genel olarak eğitim bilimleri alanında yapılan makaleleri ve tezleri incelediği görülmektedir (Coşkun, Dünder ve Parlak, 2014; Gürdal, Bakioğlu ve Öztuna, 2010; Şahin, Calp, Bulut ve Kuşdemir, 2013). Ancak alanyazında yaşam boyu öğrenmeyle ilgili lisansüstü tezleri inceleyen sınırlı sayıda çalışmaya rastlanılmaktadır (Yenen ve diğerleri., 2016; Yüksel ve diğerleri., 2016). Bu çalışmayla birlikte yaşam boyu öğrenme alanıyla ilgili yapılan lisansüstü tezler, çeşitli kategorilere göre analiz edilmiş ve söz konusu alandaki eğilimler ortaya konulmuştur. Yaşam boyu öğrenme alanında yapılan mevcut tezlere, genel bir bakış sağlama niteliğinde olan bu araştırmanın; geçmiş araştırmaları toplu bir şekilde ortaya koymasının yanı sıra gelecek araştırmalara da ışık tutarak, yaşam boyu öğrenme alanının gelişmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Öneriler

Yukarıda tespit edilen sonuçlar doğrultusunda, araştırmacılar tarafından şu öneriler getirilebilir:

Alanda yapılmış lisansüstü tezlerin nicel yöntemlerle yapıldığı ve bu şekilde genellenebilir sonuçlara ulaşıldığı göz önüne alındığında; araştırmalarda daha derinlemesine bilgi edinmek için nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı, karma yöntemin tercih edilmesinin alana daha fazla katkı sağlayacağına inanılmaktadır. Ayrıca deneysel desenlerin kullanımının arttırılmasının da alanda elde edilen sonuçların güvenilirliğini arttıracığı düşünülmektedir.

Yaşam boyu öğrenme konusunda velilerle, lisansüstü, ilköğretim ve okul öncesi düzeyindeki öğrencilerle yapılan çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda, araştırmacıların kursiyerler, üniversite öğrencileri ve öğretmenler dışındaki örneklem gruplarıyla da araştırmalar gerçekleştirmeleri önerilmektedir. Yaşam boyu öğrenme kavramının, çocukluktan başlaması gereken etkinlikler yoluyla desteklenebileceği düşünüldüğünde; erken yaşlarda yaşam boyu öğrenmeyle ilgili değişkenlerin araştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin yoğunluklu olarak belirli üniversitelerde çalışıldığı sonucundan hareketle, konunun farklı farklı üniversitelerde çalışılmasının alana önemli katkılar ve bakış açıları getireceği düşünülmektedir.

Yaşam boyu öğrenme temalı tezlerin, özellikle devlet üniversitelerinde yürütülmesi ve bu konuda vakıf üniversitelerinin geri planda kalması göz önüne alındığında; vakıf üniversitelerinin, bünyelerinde yaşam boyu öğrenme anabilim dallarının kurulmasını gündeme almaları önerilmektedir.

Yaşam boyu öğrenme anabilim dallarında, konunun uzmanı bilim insanlarının yetiştirilmesi amacıyla doktora programlarının açılması ve yaygınlaştırılmasının oldukça önemli olacağı düşünülmektedir. Bu girişim alandaki bilim insanı açığının kapatılmasına katkı sunacaktır.

Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, tezlerde ne tür istatistikî tekniklerin kullanıldığı ve hangi konu alanları üzerinde durulduğu dikkate alınarak incelenebilir. Ayrıca tezleri yürüten tez danışmanlarının unvanları ile yönettikleri tezlerin özellikleriyle ilgili detaylı analizler yapılabilir.

Bu araştırmada genel eğilimi belirlemek için yaşam boyu öğrenme alanıyla ilgili tezlerin betimsel analizleri yüzeysel olarak yapılmıştır. Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda ise mevcut tezler, dar bir örneklemede ele alınarak detaylı içerik analizleri yapılabilir.

Bu tarz çalışmaların kolaylıkla yapılabilmesi için YÖK Ulusal Tez Merkezi'ne çevrimiçi olarak yapılan kayıtlarda, çalışmalara ilişkin tüm bilgilerin tam ve doğru olarak girilmesine dikkat edilmelidir.

Kaynakça

- Ahi, B. ve Kıldan, A. O. (2013). Türkiye'de okul öncesi eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (2002-2011). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(27), 23-46.
- Amit, R. ve Meir, R. (2019). Lifelong learning and inductive bias. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 29, 51-54. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2019.04.003>
- Aral, N., Tanrıbuyurdu-Fındık, E., Yurteri-Tiryaki, A., Sağlam, M. ve Aysu, B. (2015). Türkiye'de çocuk gelişimi alanındaki lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 14(1), 7-16. https://doi.org/10.1501/Ashd_0000000103
- Arık, R. S. ve Türkmen, M. (2009). *Eğitim bilimleri alanında yayımlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi*. I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Antalya.
- Karatekin, K. (2016). Hayat bilgisi öğretiminde doğa ve çocuk. İçinde Güven, S. ve Kaymakçı, S. (Ed.), *Hayat bilgisi öğretimi* (ss. 53-96). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Aydın, S. (2020). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile kültürel sermayeleri ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Ayhan, S. (2005). Düünden bugüne yaşam boyu öğrenme. İçinde Sayılan, F. ve Yıldız, A. (Ed.), *Yaşam boyu öğrenme: sempozyum bildirileri ve tartışmalar: I. Yaşam boyu öğrenme sempozyumu 9-10 Aralık 2004 Ankara* (ss. 2-14). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bağcı, E. (2011). Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Türkiye'de yaşam boyu eğitim politikaları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 139-173.
- Bıkmaz, F. H., Aksoy, E., Tatar, Ö. ve Altınyüzük, C. A. (2013). Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan doktora tezlerine ait içerik çözümlemesi (1974-2009). *Eğitim ve Bilim*, 38(168), 287-303.
- Boud, D. ve Falchicov, L. (2006). Aligning assessment with long-term learning. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 31(4), 399-413. <https://doi.org/10.1080/02602930600679050>
- Candy, P. C. (2002). *Lifelong learning and information literacy*. Report for U.S. National Commission on Libraries and Information Science and National Forum on Information Literacy.

- Chen, W. ve Hirschheim, R. (2004). A paradigmatic and methodological examination of information systems research from 1991 to 2001. *Information System Journal*, 14, 197-235.
- Chapman, J., Gaff, J., Toomey, R. ve Aspin, D. (2005). Policy on lifelong learning in Australia. *International Journal of Lifelong Education*, 24(2), 99-122. <https://doi.org/10.1080/02601370500056227>
- Cornford, I. R. (2002). Learning-to-learn strategies as a basis for effective lifelong learning. *International Journal of Lifelong Education*, 21(4), 357-368. <https://doi.org/10.1080/02601370210141020>
- Coşkun, İ., DüNDAR, Ş. ve Parlak, C. (2014). Türkiye’de özel eğitim alanında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (2008-2013). *Ege Eğitim Dergisi*, 15(2), 375-396. <https://doi.org/10.12984/eed.49993>
- Çatal, T. (2019). *Geçmişten günümüze Türkiye’de yaşam boyu öğrenme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetin, F. (2019). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin öğrenme yaklaşımları ve özyeterlik ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Çiltaş, A., Güler, G. ve Sözbilir, M. (2012). Mathematics education research in Turkey: A content analysis study. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(1), 574-580.
- Dehmell, A. (2006). Making a European area of lifelong learning a reality? Some critical reflections on the European Union’s lifelong learning policies. *Comparative Education*, 42(1), 49-62. <https://doi.org/10.1080/03050060500515744>
- Demirel, M. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve teknoloji. İçinde *9th International Educational Technology Conference (IETC2009)*. 6-8 Mayıs 2009, Ankara.
- Dunlap, J. C. ve Grabinger, S. (2003). Preparing students for lifelong learning: A review of instructional features and teaching methodologies. *Performance Improvement Quarterly*, 16(2), 6-25. <https://doi.org/10.1111/j.1937-8327.2003.tb00276.x>
- Erdamar, G. (2017). Yaşam boyu öğrenme. İçinde Demirel, Ö. (Ed.), *Eğitimde yeni yönelimler* (ss. 219-237). Ankara: Pegem Akademi.
- Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G. ve Alpan, G. (2017). Lise öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel internet kullanma öz-yeterlik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 636-657. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.30227-326590>
- Ersoy, A. ve Yılmaz, B. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye’de halk kütüphaneleri. *Türk kütüphaneciliği*, 23(4), 803-834.

- Fazlıoğulları, O. ve Kurul, N. (2012). Türkiye'deki eğitim bilimleri doktora tezlerinin özellikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 43-75.
- Guo, Z. ve Sheffield, J. (2008). A paradigmatic and methodological examination of knowledge management research: 2000 to 2004. *Decision Support Systems*, 44, 673-688.
- Gürdal, A., Bakioğlu, A. ve Öztuna, A. (2010). Fen bilgisi eğitimi lisansüstü tezlerinin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 53-58.
- Hammer, S. J., Chardon, T., Collins, P. ve Hart, C. (2012). Legal educators perceptions of lifelong learning: conceptualisation and practice. *International Journal Of Lifelong Education*, 2(31), 187-201. <https://doi.org/10.1080/02601370.2012.663803>
- Johnson, L. J. ve LaMontagne, M. J. (1993). Research methods using content analysis to examine the verbal or written communication of stakeholders within early intervention. *Journal of early intervention*, 17(1), 73-79. <https://doi.org/10.1177/105381519301700108>
- Kalçık, C. (2019). Tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme algısının televizyon izlenme durumuna göre incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 113-134. <https://doi.org/10.17556/erziefd.413425>
- Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 75-87.
- Le Compte, M. D. ve Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of Educational Research*, 52(1), 31-60. <https://doi.org/10.3102/00346543052001031>
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2.Baskı). Newbury Park, CA: Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2009). *Türkiye hayat boyu öğrenme strateji belgesi - Yüksek Planlama Kurulu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Merriam, S. B. ve Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley & Sons.
- Norris, T. (2020). A vital condition to well-being: lifelong learning: Exploring how a quality education ensures healthy living. *National Civic Review*, 108(4), 43-47. <https://doi.org/10.32543/naticivirevi.108.4.0043>
- Orlikowski, W. ve Baroudi, J. J. (1990). Studying information technology in organizations: Research approaches and assumptions. *Information Systems Research*, 1-39.
- Ozan, C. ve Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 116-136. <https://doi.org/10.19126/suje.76547>

- Özgür, H. (2016). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ve bilgi okuryazarlığı öz-yeterlikleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 22-38. <http://dx.doi.org/10.17860/efd.08241>
- Parisi, G. I., Kemker, R., Part, J. L., Kanan, C. ve Wermter, S. (2019). Continual lifelong learning with neural networks: A review. *Neural Networks*, 113, 54-71. <https://doi.org/10.1016/j.neunet.2019.01.012>
- Saracoğlu, A. ve Dursun, F. (2010). *Türkiye’de ki eğitim programları ve öğretimi alanındaki lisansüstü tezlerinin incelenmesi*. İçinde 1.Ulusal eğitim programları ve öğretim kongresi A. Türkoğlu (Başkan). Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Sönmez, V. (2003). *Eğitimin tarihsel temelleri-öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Straus, A. ve Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. Newbury Park, CA: Sage.
- Şahin, D., Calp, Ş., Bulut, P. ve Kuşdemir, Y. (2013). Sınıf öğretmenliği eğitimi bilim dalında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli kriterlere göre incelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 5(3), 187-205.
- Şahin, G. ve Bartan, M. (2017). Okul öncesi eğitim alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 60, 69-84.
- Tarman, B., Güven, C. ve Aktaşlı, İ. (2011). Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin değerlendirilmesi ve alana katkıları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 391-410.
- Tuama, S. Ó. (2020). Learning neighbourhoods: Lifelong learning, community and sustainability in cork learning city. *Andragoška spoznanja/Studies in Adult Education and Learning*, 26(1), 53-65. <http://dx.doi.org/10.4312/as.26.1.53-65>
- Yenen, E. T., Kılınç, H. H. ve Bulut, A. (2016). Yaşam boyu öğrenme ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Researcher Social Sciences Studies*, 4(1), 85-93.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gündoğdu, K., Yüksel, S., Akyol, B. ve Akar-Vural, R. (2016). Hayat boyu öğrenme konusunda yayımlanan tez ve makalelere ilişkin bir içerik analizi: 2000-2015. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1491-1513. <https://doi.org/10.17556/jef.88957>
- Zengin, O. ve Çalış, N. (2017). Türkiye’de sosyal hizmet araştırması: Son 10 yılda sosyal hizmet anabilim dallarında yazılan tezler üzerine bir inceleme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1260-1273.

"Türkiye'de Yaşam Boyu Öğrenme Temalı 1980-2020 Yılları Arasında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış, karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde "Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.

Öğr. Görevlisi Kıvanç Uzun

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty

ISSN: 2147 - 1037

Investigation of the Theses with the Theme of Lifelong Learning Written in Turkey in the Period between 1980 and 2020

Mustafa Kılınc

Kıvanç Uzun

DOI:10.29299/kefad.2020.21.01.019

[Article Information](#)

Received:24/08/2019 Revised:15/11/2019 Accepted:15/03/2020

Summary

In the current study, it is aimed to identify the overall trends in the graduate theses written on lifelong learning in Turkey. Within the context of the study, by using the search engine of the National Thesis Centre of the Higher Education Council, a total of 233 master's and doctoral theses having the phrases "lifelong learning", "public education" and "adult education" in their titles and written in the period between 1980 and 2020 were analyzed. The original side of the current study is that it reveals the certain topics studied and variables, samples and methods used in the theses analyzed in a holistic manner. The current study is also believed to be important as it will shed light for future studies to be conducted in the field of lifelong learning. In the current study, the document analysis method, one of the qualitative research models, was employed. In the analysis of the theses, the descriptive analysis technique, one of the qualitative data analysis techniques, was used. The theses analyzed within the context of the categories determined by the researchers were analyzed by calculating frequencies and percentages and then they were tabulated and evaluated. The findings obtained from the analyses have revealed that the number of the theses written on the theme of lifelong learning has increased in recent years and that most of the theses written have been produced in just few universities. Moreover, while trainees, teachers and pre-service teachers are widely used as samples in the theses, other groups are largely ignored. The number of doctoral theses on the subject of lifelong learning was found to be quite small. Thus, it seems that there is a need for more doctoral theses in this field.

Keywords: Lifelong learning, Public education, Adult education, Graduate theses

Corresponding Author: Kıvanç Uzun, Instructor, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Turkey, kuzun@mehmetakif.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6816-1789

Mustafa Kılınc, Dr. Instructor, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Turkey, mkilinc@mehmetakif.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-2759-4916

Introduction

The concept of lifelong learning was first used in the 1920s by Eduard Lindeman, Basil Yeaxle and John Dewey, who adopted the understanding that education is a continuous dimension of daily life (Ayhan, 2005). This concept, which first appeared in the 1920s, started to be mentioned all over the world in the 1970s. However, the concept of lifelong learning lost its popularity from the mid 1970s to the early 1990s due to the economic concerns of governments. In the period from the early 1990s to the present, it has come to the fore again in order to meet the requirements of the age (Dehmell, 2006). In the beginning of the 21st century, countries had to revise their education systems, make various arrangements and make themselves compatible with modern education approaches in order to keep up with the advances in science and technology (Cornford, 2002). This started to increase the popularity of the concept of lifelong learning again.

Lifelong learning basically refers to the learning activities carried out by the individual throughout his/her life including the learning at school (Parisi, Kemker, Part, Kanan and Wermter, 2019). Learning generally arises from need and curiosity. In the learning processes arising from need, either new situations are avoided or need is satisfied by mastering new learning within life (Sönmez, 2003). However, due to changing conditions, the problems that individuals have to deal with after school have become unsolvable only with the education given in schools (Bağcı, 2011). In this respect, the concept of lifelong learning has become an indispensable need for national policies and education systems in general, and for individuals in particular (Candy, 2002).

Various definitions of the concept of lifelong learning have been made by researchers and institutions. According to Ersoy and Yılmaz (2009), lifelong learning is all the purposeful and random learning activities; whether formal or not, carried out throughout life to develop knowledge and skills on an individual or social basis. Dunlap and Grabinger (2003), on the other hand, define lifelong learning as the deliberate learning activity that individuals are engaged in throughout their lives to improve their quality of life. According to the Ministry of National Education (MoNE), lifelong learning is all the activities participated in by the individual adopting an approach depending on his/her personal, social and employment concerns to develop his/her knowledge, skills, interests and abilities (MoNE, 2009).

Boud and Falchikov (2006) suggest that individuals learn various skills to help them overcome an unknown future and become lifelong learners. These lifelong learning skills include adapting to technological development and change, constantly renewing oneself, producing knowledge, learning to learn, collaborating and sharing with other individuals (Erdamar, 2017). In addition, lifelong learning individuals can learn, at the same time adapt what they have learned to new situations and

try to go beyond what they know. This requires willingness for learning; that is, tendency towards lifelong learning. This tendency includes some certain features such as risk-taking, perseverance, and viewing learning as an ongoing process, and specific skills such as self-directed learning capacity supported by metacognitive awareness (Dunlap and Grabinger 2003).

Lifelong learning, which includes the philosophy of education from cradle to grave and creates its own motivation, is the adventure of pursuing information for personal or professional reasons based on the volunteerism of the individual (Hammer, Chardon, Collins and Hart, 2012). The concept of lifelong learning has come into our lives in order to develop the potential of the workforce, and is not perceived as only active citizenship and individual development any more (Demirel, 2009). It is also among the aims of lifelong learning to ensure that individuals participate in all stages of economic and social life so that they can adapt to the information society and better control their lives in society (MoNE, 2009). In this context, lifelong learning can be seen as an opportunity for people to update their knowledge (Chapman, Gaff, Toomey and Aspin, 2005). This important mission undertaken by the concept of lifelong learning caused it to become an important research topic all over the world.

Lifelong learning concept has become a subject of research frequently investigated by researchers in Turkey (Erdamar, Demirkan, Saraçoğlu and Alpan, 2017; Kalçık, 2019; Özgür, 2016) as well as researchers all over the world (Amit ve Meir, 2019; Norris, 2020; Tuama, 2020). It is seen that researchers generally work on many sample types and variables to measure individuals' lifelong learning tendencies, perceptions and competencies (Yüksel, Gündoğdu, Akyol and Akar-Vural, 2016). In addition, researchers touch on subjects such as the conceptual framework of lifelong learning, its historical development, and its place in the European Union and Turkey (Yenen, Kılınç and Bulut, 2016).

Significance of the Study

In recent years, many thesis studies in many different universities have been conducted in the field of lifelong learning (Aydın, 2020; Çatal, 2019; Çetin, 2019). However, in the literature, the number of studies analyzing graduate thesis studies on lifelong learning and attempting to reveal the existing state is very small (Yenen et al., 2016; Yüksel et al., 2016). However, the most effective method in examining a subject in depth is to analyze the studies carried out on this subject in order to reveal recent trends and directions in the field (Bıkmaz, Aksoy, Tatar and Altınyüzük, 2013). Since these studies will be done within certain criteria and within a certain time frame, they will draw a general framework on the subject, thus providing great benefits to the researchers who will work in this field.

It is seen that the thesis studies having been conducted on the theme of lifelong learning up to now have either been carried out using an in-depth content analysis method on a very limited sample (Yüksel et al., 2016) or descriptive analysis of theses published in a very limited timeframe (Yenen et al., 2016). It is believed that the current study will make significant contributions to the field by conducting a descriptive analysis of all theses including the term “lifelong learning” in their titles and published over a wide period of 40 years and examining theses under more categories than previous studies. Thus, the current study is believed to be an original study.

Purpose of the Study

In the current study it was aimed to analyze master’s and doctoral theses having the terms “lifelong learning”, “public education” and “adult education” in their titles and written in different universities in the period between 1980 and 2020. Within the context of this general purpose, it was also aimed to determine the general trends related to lifelong learning. In this connection, it was attempted to determine the theses’ titles, levels (master’s or doctoral), years in which they were written, languages in which they were written, types of universities in which they were completed, universities and institutes in which they were completed, research models used, participants and data collection tools used and answers to the following questions were sought:

What is the distribution of the graduate theses written in Turkey since 1980 with the theme of lifelong learning according to...

- 1) Titles (lifelong learning, public education and adult education)?
- 2) Their level (master’s or doctoral)?
- 3) Years in which they were completed?
- 4) Language in which they were written (Turkish or English)?
- 5) Type of university in which they were completed (state or foundation university)?
- 6) University in which they were completed (Ankara University, Marmara University etc.)?
- 7) Type of the institute in which they were completed (institute of educational sciences, institute of social sciences etc.)?
- 8) Research method used (quantitative, qualitative, mixed research model)?
- 9) Participants (trainees, teachers, students etc.)?
- 10) Data collection tools (scale, questionnaire, interview etc.)?

It is thought that finding answers to these questions will be important for the literature in terms of bringing a new perspective to the studies to be carried out in the field of lifelong learning and contributing to the field of lifelong learning with different ideas and methodologies.

Method

Research Model

In the current study, which pays attention to the thorough and careful examination of graduate theses, the document analysis method, one of the qualitative research methods, was preferred as the research method. Document analysis involves the analysis of the materials including information about the phenomena and events under investigation (Yıldırım and Şimşek, 2018). Strauss and Corbin (1990) state that the documents reached within the scope of a study can be examined in two different ways: descriptive or content analysis. In the current study, the documents were examined through descriptive analysis because the research process was initiated by determining the categories to be used in the document analysis process in advance. Descriptive analysis is mostly used in research where the conceptual structure of the research is clearly determined beforehand. In this approach, the data obtained are summarized and interpreted according to the previously determined categories (Yıldırım and Şimşek, 2018).

Documents reached in the current study were analyzed in four steps by using the descriptive analysis method (Yıldırım and Şimşek, 2018). (1) It was determined under which categories (theses' titles, levels (master's or doctoral), years in which they were written, languages in which they were written, types of universities in which they were completed, universities and institutes in which they were completed, research models used, participants and data collection tools) the collected data would be organized and presented. (2) According to the determined categorical framework, the data were read and organized; the documents were brought together in a meaningful and logical manner. (3) Description of the findings: Tabulation was performed to present the data in a comprehensible way. (4) Interpretation of the data: The generated tables were interpreted and evaluated. The study was concluded by presenting the cause-effect relationships between the findings and the comments made by the researchers. In this context, the general trends in the field of lifelong learning were attempted to be determined.

Population and Sample

The population of the current study consists of master's and doctoral theses prepared in the field of lifelong learning in Turkey between the years 1980 and 2020. Thus, a total of 233 master's and doctoral theses having the terms "lifelong learning", "public education" and "adult education" in their titles were found in the National Thesis Centre of the Higher Education Council. Full texts of 208

theses were reached online. Full texts of 19 theses out of the remaining 25 theses were obtained from the libraries of the universities where these theses were completed by the researchers. Abstracts of 6 theses whose full texts could not be obtained were analyzed. As the categories investigated within the context of the current study were found in these 6 abstracts, these thesis studies were kept within the study. As all the population could be reached in the study, all the theses produced on the subject of lifelong learning in the period between 1980 and 2020 were included in the current study.

Data Collection

The data collection process was executed by the researchers. For the given period, under the heading of national thesis centre found in the internet site of the Higher Education Council, a total of 233 theses having the terms “lifelong learning”, “public education” and “adult education” in their titles were detected. The full texts of 208 theses out of 233 theses could be reached in the national thesis centre of the Higher Education Council. Full texts of 19 theses out of the remaining 25 theses were obtained from the libraries of the universities where these theses were completed by the researchers. Abstracts of 6 theses whose full texts could not be obtained were analyzed. As the categories investigated within the context of the current study were found in these 6 abstracts, these thesis studies were kept within the study.

In order to increase reliability in the study, analyses were conducted simultaneously by the researchers and in order to ensure consistency between the researchers in transferring the data to electronic environment, “Thesis Review Form” containing categories created in parallel with research questions was developed (Merriam and Tisdell, 2015). In the preparation of the thesis review form, the forms previously prepared by other researchers in the relevant literature were examined; feedback was received by contacting these researchers. Consistent comparison method was used to create the categories that would be included in the form (Johnson and LaMontagen, 1993). This method, which is used to prevent overlap and repetition between categories, prevented unnecessary repetitions by ensuring that each category was evaluated separately. After the review of 4 experts in the field of lifelong learning, final form was obtained.

The categories in the thesis review form used to determine the overall trends in the theses with the theme of lifelong learning in our country are as follows: “theses’ titles”, “levels”, “years in which they were written”, “languages in which they were written”, “types of universities in which they were completed”, “universities in which they were completed”, “institutes in which they were completed”, “research models used”, “participants” and “data collection tools used”. The information obtained about these categories from the theses was recorded in a separate data file for each

researcher. Then, the data files were compared to see the consistency between the codings of the researchers.

Data Analysis

A "Thesis Review Form" was developed by the researchers to examine the theses reached in line with the purpose of the study. In the development of the form, the relevant literature was reviewed and the data collection tools of similar studies in other fields were carefully examined. In this form developed are there the following categories; "theses' titles", "levels", "years in which they were written", "languages in which they were written", "types of universities in which they were completed", "universities in which they were completed", "institutes in which they were completed", "research models used", "participants" and "data collection tools used". In the data analysis of the research, percentage (%) and frequency (f) were used to analyze the data and the data are shown in tables.

The following was done to establish the internal validity: The same documents were analyzed by different researchers and the obtained results were found to be in compliance. The previous thesis studies focused on lifelong learning were examined and it was found that the conceptual framework of the current study complies with the previously constructed conceptual frameworks (Yenen et al., 2016; Yüksel et al., 2016). Moreover, these conceptual frameworks guided the researchers in the data collection process. In order to confirm the findings, the support of two academicians specialized in the field of lifelong learning was continuously received in the research and reporting process. In order to make everything clear in the research process, all the details are given in the method section (Miles and Huberman, 1994).

The following was done to establish the external validity of the study: All the characteristics of the research sample and process were described in such a detailed manner as to allow comparison with other samples. Comprehensive descriptions were included in the study to allow making possible generalizations (Miles and Huberman, 1994). The results of the current study were checked to determine whether they are consistent with the results of the previous thesis studies with the theme of lifelong learning (Yenen et al., 2016; Yüksel et al., 2016). Moreover, the required explanations were made to allow testing in other studies (Miles and Huberman, 1994).

The following was done to establish the internal reliability of the study: The research questions were clearly stated. The consistency of the research questions with the research questions used in similar studies (Yenen et al., 2016; Yüksel et al., 2016) was checked. The consistency between the research results and the data was checked. The data were collected in a way to be in compliance with the purpose of the study. As the data were collected by more than one researcher, codes were

compared. The findings of the study were found to be in a reasonable harmony with each other (LeCompte and Goetz, 1982). Moreover, support was received from two foreign language experts in order to be able to analyze the theses written in English in the above-mentioned categories and the codes of these two experts were compared.

The following was done to establish the external reliability of the study: The method and process of the study were reported in a detailed manner. It was clearly stated what was done while determining the sample, collecting data, conducting analyses, interpreting and reaching the results. Results were related to the findings. The raw data obtained from 233 theses were stored so that they could be analyzed by other researchers (LeCompte and Goetz, 1982).

Ethical Approval

In the current study, all the codes of ethical practice laid out in "The Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" were adhered to. None of the acts defined in the second part of the directive "Acts Against Scientific Research and Publication Ethics" was performed in the current study.

Information about ethics committee approval:

The name of the committee making the ethical evaluation: Mehmet Akif Ersoy University, Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee

The date of the ethical evaluation decision: 16.04.2020

Ethical evaluation document number: 2020/86

Findings

In this part of the study, the distribution of the theses with the theme of lifelong learning completed in the period between 1980 and 2020 according to "theses' titles", "levels", "years in which they were written", "languages in which they were written", "types of universities in which they were completed", "universities in which they were completed", "institutes in which they were completed", "research models used", "participants" and "data collection tools used" is presented in tables.

In Table 1, the distribution of the theses written with the theme of lifelong learning according to titles is given. While determining the titles, expert opinions of the academicians working in the department of lifelong learning were sought.

Table 1. *Distribution of the theses by title*

	n	%
Lifelong Learning	121	40,34
Public Education	70	30,04

Adult Education	42	18,03
Total	233	100,00

As can be seen in Table 1, 51,93 (n=121) of the theses written with the theme of lifelong learning have the term “lifelong learning” in their titles, 30,04% (n=70) have the term “public education” in their titles and 18,03% (n=42) have the term “adult education” in their titles.

In Table 2, the distribution of the theses written with the theme of lifelong learning according to level is given.

Table 2. *Distribution of the theses by level*

	Master's		Doctoral	
	n	%	n	%
Lifelong Learning	104	44,63	17	7,30
Public Education	63	27,04	7	3,01
Adult Education	31	13,30	11	4,72
Total	198	84,97	35	15,03

As can be seen in Table 2, 84,97% (n=198) of the theses are master's theses while 15,04% (n=35) are doctoral theses.

The distribution of the theses written on the theme of lifelong learning by years is shown in Table 3. While determining the distribution of the theses by years, 10-year periods were determined for the convenience of the researchers.

Table 3. *Distribution of the theses by year*

	1980-1989		1990-1999		2000-2009		2010-2020	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lifelong Learning	0	0	0	0	7	3,00	114	48,93
Public Education	5	2,15	16	6,86	19	8,15	30	12,88
Adult Education	1	,43	4	1,72	15	6,44	22	9,44
Total	6	2,58	20	8,58	41	17,59	166	71,25

As can be seen in Table 3, 2,58% (n=6) of the theses with the theme of lifelong learning were written in the period 1980-1989, 8,58% (n=20) in the period 1990-1999, 17,59% (n=41) in the period 2000-2009 and 71,25% (n=166) in the period 2010-2020.

The distribution of the theses written on the theme of lifelong learning by languages is shown in Table 4.

Table 4. *Distribution of the theses by language*

	Turkish		English	
	n	%	n	%
Lifelong Learning	115	49,35	6	2,58
Public Education	68	29,18	2	,86
Adult Education	40	17,17	2	,86

Total	223	95,70	10	4,30
-------	-----	-------	----	------

As can be seen in Table 4, 95,70% (n=223) of the theses were written in Turkish while 4,30% (n=10) were written in English.

The distribution of the theses written on the theme of lifelong learning by type of university is shown in Table 5.

Table 5. *Distribution of the theses by type of university*

	State University		Foundation University	
	n	%	n	%
Lifelong Learning	104	44,63	17	7,29
Public Education	65	27,90	5	2,15
Adult Education	41	17,60	1	,43
Total	210	90,13	23	9,87

As can be seen in Table 5, 90,13% (n=210) of the theses with theme of lifelong learning were written in state universities while 9,87% (n=23) were written in foundation universities.

The distribution of the theses written on the theme of lifelong learning by university is shown in Table 6.

Table 6. *Distribution of the theses by university*

	n	%
Ankara University	53	22,75
Marmara University	27	11,58
Bartın University	24	10,30
Gazi University	17	7,30
Sakarya University	14	6,01
İstanbul Aydın University	7	3,00
Hacettepe University	5	2,15
Others	86	36,91
Total	233	100,00

As can be seen in Table 6, 22,75% (n=53) of the theses were written in Ankara University, 11,58% (n=27) in Marmara University, 10,30% (n=24) in Bartın University, 7,30% (n=17) in Gazi University, 6,01% (n=14) in Sakarya University, 3,00% (n=7) in İstanbul Aydın University, 2,15% (n=5) in Hacettepe University and 36,91% (n=86) in other universities.

The distribution of the theses written on the theme of lifelong learning by institute is shown in Table 7.

Table 7. *Distribution of the theses by institute*

	n	%
Educational Sciences Institute	137	58,80
Social Sciences Institute	82	35,20
Medical Sciences Institute	7	3,00

Overseas Institute	4	1,72
Science Institute	2	,86
Turkic Studies Institute	1	,42
Total	233	100,00

As can be seen in Table 7, 58,80% (n=137) of the theses were written in Educational Sciences Institute, 35,20% (n=82) in Social Sciences Institute, 3,00% (n=7) in Medical Sciences Institute, 1,72% (n=4) in Overseas Institute, ,86% (n=2) in Science Institute and ,42% (n=1) in Turkic Studies Institute.

The distribution of the theses written on the theme of lifelong learning by research model used is shown in Table 8.

Table 8. *Distribution of the theses by research method used*

	n	%
Quantitative Research Model	131	56,23
Qualitative Research Model	68	29,18
Mixed Research Model	34	14,59
Total	233	100,00

As can be seen in Table 8, 56,23% (n=131) of the theses with the theme of lifelong learning used quantitative research model, 29,18% (n=68) used qualitative research model and 14,59% (n=34) used mixed research model.

The distribution of the theses written on the theme of lifelong learning by participants is shown in Table 9.

Table 9. *Distribution of the theses by participant*

	n	%
Trainees	51	21,89
Teachers	33	14,16
University Students / Pre-service Teachers	31	13,30
Course Trainers	18	7,73
Managers	12	5,15
Working Adults	12	5,15
Others (Police, prisoners, refugees, peasants, healthcare workers, documents)	76	32,62
Total	233	100,00

As can be seen in Table 9, 21,89% of the theses with the theme of lifelong learning included trainees as their participants, 14,16% (n=33) included teachers, 13,30% (n=31) included university students/pre-service teachers, 7,73% (n=18) included course trainers, 5,15 (n=12) included managers, 5,15% (n=12) included working adults and 32,62% (n=76) used others.

The distribution of the theses written on the theme of lifelong learning by data collection tools used is shown in Table 10.

Table 10. *Distribution of the theses by data collection tool used*

	n	%
Scale	83	35,62
Questionnaire	46	19,74
Document Analysis	40	17,17
Triangulation in data collection (Scale, interview, observation, document)	37	15,88
Interview	27	11,59
Total	233	100,00

As can be seen in Table 10, 35,62% (n=83) of the theses with the theme of lifelong learning used a scale, 19,74% (n=46) used a questionnaire, 17,17% (n=40) used document analysis, 15,88% (n=40) used triangulation in data collection (scale, interview, observation, document analysis etc.) and 11,59% (n=27) used interview.

Discussion, Results and Suggestions

In the current study, it was aimed to analyze a total of 233 master's and doctoral theses written on the theme of lifelong learning in Turkey between 1980 and 2020 by using the content analysis method. These theses were analyzed in the following categories determined the researchers: theses' titles, levels, years in which they were written, languages in which they were written, type of university in which they were completed, university in which they were completed, institute in which they were completed, research model used, participants and data collection tools used. The results derived from the findings obtained in this regard and suggestions made on the basis of the results are presented below:

In the current study, a total of 233 theses written on the theme of lifelong learning were reached.

The theses written with the theme of lifelong learning were found to have the terms "lifelong learning", "public education" and "adult education" in their titles. Theses written under a title including the term "public education" in the 80s were started to be written with a title including the term "lifelong learning" in the period between 2010 and 2020. Thus, it can be thought that the titles used in the theses were selected in accordance with the developments in the field of lifelong learning in Turkey and in the world. In this respect, it is believed that the titles of the theses with the theme of lifelong learning renew themselves in such a way as to respond to the changes in the field.

While most of the theses written with the theme of lifelong learning between the years of 1980 and 2020 were at the master's level, very few studies were carried out at the doctoral level. The reason for this great difference seen between the numbers of the theses written at different levels may be because in the majority of the departments of lifelong learning at universities, graduate education is mostly given at the master's level. This might be because not enough academicians to work in the

departments of lifelong learning have been trained. Therefore, these departments cannot open doctoral programs. Moreover, given the fact that the rate of the students continuing with their doctoral studies after the completion of their master's education is low, this result is an expected result. Parallel to the finding of the current study, Zengin and Çalış (2017) analyzed the theses written in the field of social services and reported that many of the graduate students working in this field do not continue with their doctoral studies after the completion of their master's studies.

From the analysis of the theses in the current study, it was found that the theses with the theme of lifelong learning were first written under the titles including the terms "public education" and "adult education", yet in recent years they have been written mostly under the titles including the term "lifelong learning". Moreover, the number of the theses written on the theme of lifelong learning has gradually increased from the 80s up to now and this increase was remarkable especially between 2010 and 2020. From this increasing trend, it is clear that the importance of lifelong learning is not diminishing over time rather it has been becoming of great research interest in Turkey. In addition, an important reason for this increase can be the increasing number of graduate programs initiated in universities as a result of opening of new lifelong learning centres and adult education departments in these universities. Parallel to this finding of the current study, Yüksel et al. (2016) investigated the theses written on the subject of lifelong learning between 2000 and 2015 and found a remarkable increase in the number of these theses written after 2013.

In the current study, it was found that while most of the theses with the theme of lifelong learning were written in Turkish, very few of them were written in English. Since the theses conducted in our country focused on lifelong learning trends of Turkish culture, it is thought that Turkish was preferred extensively. It can be said that Turkish is widely preferred in order for the theses to be read by a wide audience and especially to shed light for practitioners in the field. On the other hand, this result shows us that most of the graduate education offered at our universities is in Turkish. Moreover, in the titles of the few theses written in English, there is no tendency to use a particular term (lifelong learning, public education, adult education) more intensely.

In the current study, it was found that while most of the theses written with the theme of lifelong learning were completed in public universities, very few of them were written in foundation universities. In this context, it can be said that while foundation universities do not give enough importance to studies on lifelong learning, state universities attach great importance to thesis studies on lifelong learning. The reason for this might be that the concept of lifelong learning includes a social responsibility and that state universities are more committed to their social responsibilities as they are public institutions. However, the fact that the number of foundation universities in our country was limited before 2000 can be considered as another reason for this result. The fact that foundation

universities started to be interested in lifelong learning later can explain this difference between state and foundation universities in the number of theses written.

It was also determined that the majority of these theses written with the theme of lifelong learning were carried out within Ankara University, Marmara University and Bartın University. The reason for the majority of the theses being written in these universities can be because there are lifelong learning departments in these universities and many of the academicians specialized on the subject of lifelong learning work in these universities. Moreover, this may be because the universities in Ankara and İstanbul have a long historical background and therefore graduate studies were initiated in these universities longer time ago compared to other universities. However, with the opening of lifelong learning departments in other universities, a significant increase was observed in the number of graduate theses. This increase in the number of graduate studies is believed to result in important contributions to the national literature on lifelong learning. Similarly, in a study conducted by Yenen et al. (2016) to investigate the graduate theses written on the subject of lifelong learning between 2007 and 2014, it was found that the majority of the theses (52,30%) were written in universities located in the city of Ankara.

As a result of the analysis of the theses, it was found that while most of them were completed in the educational sciences institute, some of them were written in the social studies institute, medical sciences institute, health sciences institute, overseas institute, science institute and Turkic studies institute. In this context, it can be said that the subject of lifelong learning is mostly studied in educational sciences institutes, but studies have been carried out on this subject in other institutes, albeit limited. This finding shows that not only academicians in the field of educational sciences, but also academicians from other disciplines have been researching the effect of lifelong learning in their respective disciplines. Similarly, Yenen et al. (2016) also reported that the majority of the studies on lifelong learning (57,10%) had been conducted in the programs affiliated to the institute of educational sciences. On the other hand, the fact that studies have been conducted on lifelong learning in 17 different disciplines is an important indicator that the subject of lifelong learning attracts great research interest (Yenen et al., 2016).

In the theses written on the subject of life-long learning, mostly quantitative research models were preferred while some of them used quantitative and mixed research models. Since the scientifically dominant paradigm is still a positivist paradigm, it can be thought that the quantitative method was used predominantly in the theses. This can also be explained by the fact that quantitative research methods can be performed in a shorter time compared to other methods. Researchers may tend to prefer quantitative research models more because of their convenience of application. The small number of quantitative studies can be related to the fact that qualitative studies require a broad

knowledge and scientific base from the researcher. In this context, since the lifelong learning is a newly developing young and dynamic field, the extensive use of quantitative research method can be seen as an expected result. In addition, more frequent use of mixed research models that provide more in-depth knowledge can be suggested in the theses with the theme of lifelong learning. When the existing research on different subjects in the field of education is examined, it is seen that quantitative research models are more preferred (Chen and Hirschheim, 2004; Çiltaş, Güler and Sözbilir, 2012; Guo and Sheffiled, 2008; Karadağ, 2009; Ozan and Köse, 2014; Tarman, Güven and Aktaşlı, 2011).

When the theses conducted around the theme of lifelong learning were examined, it was seen that the trainees were used as participants the most. It was already expected by the researchers that the trainees, who are the most important stakeholders to whom lifelong learning is directly related, would take the first place. However, when the theses conducted in this field are examined in detail, it is seen that there is a lot of diversity in the samples selected (Police, prisoners, refugees, peasants, health workers, documents etc.). The wide scope of lifelong learning has allowed many different types of samples to be studied, from trainees to teachers, from university students to peasants. On the other hand, as they are more easily reachable, university students/pre-service teachers are largely preferred as the study group in the theses. Similar finding was also reported by Fazlıoğulları and Kurul (2012) investigating doctoral theses written in the field of educational sciences. Arık and Türkmen (2009) also found that university students are largely used as participants in research. On the other hand, there is little research conducted on the subject of lifelong learning with the participation of pre-school children, graduate students and parents.

In the theses conducted around the theme of lifelong learning, the most used data collection tools were found to be scales and questionnaires. It can be thought that the scales and questionnaires were preferred primarily in order to be able to easily reach large-sized samples. Since quantitative research methods were preferred more, it was expected that the data collection tools used in quantitative research would be more preferred in these theses. Findings in the literature showing that scales and questionnaires are widely used for the investigation of different subjects in the field of education (Fazlıoğulları and Kurul, 2012; Orlikowski and Baroudi, 1991; Ozan and Köse, 2014; Saracaloğlu and Dursun, 2010) concur with this finding of the current study.

In the literature, there are some other studies analysing graduate theses as in the current study (Ahi and Kıldan, 2013; Aral, Tanrıbuyurdu-Fındık, Yurteri-Tiryaki, Sağlam and Aysu, 2015; Şahin and Bartan, 2017; Zengin and Çalış, 2017). These studies differ in terms of content and the variables investigated. These studies have generally been conducted within the scope of educational sciences (Coşkun, Dünder and Parlak, 2014; Gürdal, Bakioğlu and Öztuna, 2010; Şahin, Calp, Bulut and Kuşdemir, 2013). However, there are few studies in the literature analyzing graduate theses conducted

on the subject of lifelong learning (Yenen et al., 2016; Yüksel et al., 2016). With the current study, graduate theses related to lifelong learning were analyzed according to various variables and trends in this area were revealed. The current study, which provides an overview of the existing theses in the field of lifelong learning, is expected to contribute to the development of lifelong learning by both compiling previous studies and shedding light for future research.

Suggestions

In light of the findings of the current study, following suggestions can be made:

Considering that the graduate theses in the field were generally conducted by using quantitative methods and thus generalizable results were achieved, it is believed that the choice of the mixed method, in which quantitative and qualitative methods are used together to obtain more in-depth information, will contribute more to the field. In addition, increasing the use of experimental designs is thought to increase the reliability of the results obtained in the field.

There is a paucity of research on the subject of lifelong learning conducted with the participation of graduate students, parents and pre-school children. Apart from university students and teachers, future research should be conducted with other sample groups. Considering that the concept of lifelong learning can be supported by activities that should start from childhood, there is a need to investigate variables related to lifelong learning at early ages.

The theses with the theme of lifelong learning were found to have been conducted largely by state universities; thus, if all universities being either state or foundation focus on the issue, then greater contributions can be made to the literature. Thus, establishment of lifelong learning departments and centres in foundation universities can also be suggested.

Doctoral programs should be opened and expanded in order to train scientists who will work as academicians in lifelong learning departments of universities. This will contribute to the efforts made to overcome the shortage of academicians working in the field.

In future research, theses can be examined by taking into account what kind of statistical techniques are used. In addition, studies on the academic titles of thesis supervisors and the properties of the theses they supervise can be conducted.

In the current study, descriptive analysis of the theses related to lifelong learning was made superficially to determine the general trends. Future research can conduct a detailed content analysis by taking a smaller sample of theses.

In order to carry out such studies more easily, it should be ensured that all the information related to the studies should be accurately and thoroughly entered into the National Thesis Centre of Higher Education Council.

References

- Ahi, B. & Kıldan, A. O. (2013). Türkiye’de okul öncesi eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (2002-2011). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(27), 23-46.
- Amit, R. & Meir, R. (2019). Lifelong learning and inductive bias. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 29, 51-54. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2019.04.003>
- Aral, N., Tanrıbuyurdu-Fındık, E., Yurteri-Tiryaki, A., Sağlam, M. & Aysu, B. (2015). Türkiye’de çocuk gelişimi alanındaki lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 14(1), 7-16. https://doi.org/10.1501/Ashd_0000000103
- Arık, R. S. & Türkmen, M. (2009). *Eğitim bilimleri alanında yayımlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi*. I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Antalya.
- Karatekin, K. (2016). Hayat bilgisi öğretiminde doğa ve çocuk. İçinde Güven, S. & Kaymakçı, S. (Ed.), *Hayat bilgisi öğretimi* (ss. 53-96). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Aydın, S. (2020). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile kültürel sermayeleri ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Ayhan, S. (2005). Düünden bugüne yaşam boyu öğrenme. İçinde Sayılan, F. & Yıldız, A. (Ed.), *Yaşam boyu öğrenme: sempozyum bildirileri ve tartışmalar: I. Yaşam boyu öğrenme sempozyumu 9-10 Aralık 2004 Ankara* (ss. 2-14). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bağcı, E. (2011). Avrupa Birliği’ne üyelik sürecinde Türkiye’de yaşam boyu eğitim politikaları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 139-173.
- Bıkmaz, F. H., Aksoy, E., Tatar, Ö. & Altınyüzük, C. A. (2013). Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan doktora tezlerine ait içerik çözümlemesi (1974-2009). *Eğitim ve Bilim*, 38(168), 287-303.
- Boud, D. & Falchicov, L. (2006). Aligning assessment with long-term learning. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 31(4), 399-413. <https://doi.org/10.1080/02602930600679050>
- Candy, P. C. (2002). *Lifelong learning and information literacy*. Report for U.S. National Commission on Libraries and Information Science and National Forum on Information Literacy.
- Chen, W. & Hirschheim, R. (2004). A paradigmatic and methodological examination of information systems research from 1991 to 2001. *Information System Journal*, 14, 197-235.

- Chapman, J., Gaff, J., Toomey, R. & Aspin, D. (2005). Policy on lifelong learning in Australia. *International Journal of Lifelong Education*, 24(2), 99-122. <https://doi.org/10.1080/02601370500056227>
- Cornford, I. R. (2002). Learning-to-learn strategies as a basis for effective lifelong learning. *International Journal of Lifelong Education*, 21(4), 357-368. <https://doi.org/10.1080/02601370210141020>
- Coşkun, İ., DüNDAR, Ş. & Parlak, C. (2014). Türkiye’de özel eğitim alanında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (2008-2013). *Ege Eğitim Dergisi*, 15(2), 375-396. <https://doi.org/10.12984/eed.49993>
- Çatal, T. (2019). *Geçmişten günümüze Türkiye’de yaşam boyu öğrenme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetin, F. (2019). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin öğrenme yaklaşımları ve özyeterlik ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Çiltaş, A., Güler, G. & Sözbilir, M. (2012). Mathematics education research in Turkey: A content analysis study. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(1), 574-580.
- Dehmell, A. (2006). Making a European area of lifelong learning a reality? Some critical reflections on the European Union’s lifelong learning policies. *Comparative Education*, 42(1), 49-62. <https://doi.org/10.1080/03050060500515744>
- Demirel, M. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve teknoloji. İçinde *9th International Educational Technology Conference (IETC2009)*. 6-8 Mayıs 2009, Ankara.
- Dunlap, J. C. & Grabinger, S. (2003). Preparing students for lifelong learning: A review of instructional features and teaching methodologies. *Performance Improvement Quarterly*, 16(2), 6-25. <https://doi.org/10.1111/j.1937-8327.2003.tb00276.x>
- Erdamar, G. (2017). Yaşam boyu öğrenme. İçinde Demirel, Ö. (Ed.), *Eğitimde yeni yönelimler* (ss. 219-237). Ankara: Pegem Akademi.
- Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G. & Alpan, G. (2017). Lise öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel internet kullanma öz-yeterlik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 636-657. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.30227-326590>
- Ersoy, A. & Yılmaz, B. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye’de halk kütüphaneleri. *Türk kütüphaneciliği*, 23(4), 803-834.
- Fazhoğulları, O. & Kurul, N. (2012). Türkiye’deki eğitim bilimleri doktora tezlerinin özellikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 43-75.

- Guo, Z. & Sheffield, J. (2008). A paradigmatic and methodological examination of knowledge management research: 2000 to 2004. *Decision Support Systems*, 44, 673-688.
- Gürdal, A., Bakioglu, A. & Öztuna, A. (2010). Fen bilgisi eğitimi lisansüstü tezlerinin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 53-58.
- Hammer, S. J., Chardon, T., Collins, P. & Hart, C. (2012). Legal educators perceptions of lifelong learning: conceptualisation and practice. *International Journal Of Lifelong Education*, 2(31), 187-201. <https://doi.org/10.1080/02601370.2012.663803>
- Johnson, L. J. & LaMontagne, M. J. (1993). Research methods using content analysis to examine the verbal or written communication of stakeholders within early intervention. *Journal of early intervention*, 17(1), 73-79. <https://doi.org/10.1177/105381519301700108>
- Kalçık, C. (2019). Tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme algısının televizyon izlenme durumuna göre incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 113-134. <https://doi.org/10.17556/erziefd.413425>
- Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 75-87.
- Le Compte, M. D. & Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of Educational Research*, 52(1), 31-60. <https://doi.org/10.3102/00346543052001031>
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2.Baskı). Newbury Park, CA: Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2009). *Türkiye hayat boyu öğrenme strateji belgesi - Yüksek Planlama Kurulu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Merriam, S. B. & Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley & Sons.
- Norris, T. (2020). A vital condition to well-being: lifelong learning: Exploring how a quality education ensures healthy living. *National Civic Review*, 108(4), 43-47. <https://doi.org/10.32543/naticivirevi.108.4.0043>
- Orlikowski, W. & Baroudi, J. J. (1990). Studying information technology in organizations: Research approaches and assumptions. *Information Systems Research*, 1-39.
- Ozan, C. & Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 116-136. <https://doi.org/10.19126/suje.76547>
- Özgür, H. (2016). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ve bilgi okuryazarlığı öz-yeterlikleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 22-38. <http://dx.doi.org/10.17860/efd.08241>

- Parisi, G. I., Kemker, R., Part, J. L., Kanan, C. & Wermter, S. (2019). Continual lifelong learning with neural networks: A review. *Neural Networks*, 113, 54-71. <https://doi.org/10.1016/j.neunet.2019.01.012>
- Saracoğlu, A. & Dursun, F. (2010). *Türkiye’de ki eğitim programları ve öğretimi alanındaki lisansüstü tezlerinin incelenmesi*. İçinde 1.Ulusal eğitim programları ve öğretim kongresi A. Türkoğlu (Başkan). Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Sönmez, V. (2003). *Eğitimin tarihsel temelleri-öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Straus, A. & Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. Newbury Park, CA: Sage.
- Şahin, D., Calp, Ş., Bulut, P. & Kuşdemir, Y. (2013). Sınıf öğretmenliği eğitimi bilim dalında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli kriterlere göre incelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 5(3), 187-205.
- Şahin, G. & Bartan, M. (2017). Okul öncesi eğitim alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 60, 69-84.
- Tarman, B., Güven, C. & Aktaşlı, İ. (2011). Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin değerlendirilmesi ve alana katkıları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 391-410.
- Tuama, S. Ó. (2020). Learning neighbourhoods: Lifelong learning, community and sustainability in cork learning city. *Andragoška spoznanja/Studies in Adult Education and Learning*, 26(1), 53-65. <http://dx.doi.org/10.4312/as.26.1.53-65>
- Yenen, E. T., Kılınç, H. H. & Bulut, A. (2016). Yaşam boyu öğrenme ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Researcher Social Sciences Studies*, 4(1), 85-93.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gündoğdu, K., Yüksel, S., Akyol, B. & Akar-Vural, R. (2016). Hayat boyu öğrenme konusunda yayımlanan tez ve makalelere ilişkin bir içerik analizi: 2000-2015. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1491-1513. <https://doi.org/10.17556/jef.88957>
- Zengin, O. & Çalış, N. (2017). Türkiye’de sosyal hizmet araştırması: Son 10 yılda sosyal hizmet anabilim dallarında yazılan tezler üzerine bir inceleme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1260-1273.